

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
The Roles of School Administrators in Enhancing Digital-Era Personnel
Development in Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5

ชลดา วงสามารถ^{1*} ภาณุพงศ์ บุญรัมย์² และไพวัลย์ โคตรตะ³
Chonlada Wongsamat^{1*}, Panupong Boonrom², and Paiwan Kotta³

^{1,2,3}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
^{1,2,3}Educational Administration, Ubon Ratchathani Rajabhat University
Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

*Corresponding Author E-mail: Chonlada.wG64@ubru.ac.th

Received: April 23, 2026; Revised: June 20, 2026; Accepted: June 23, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล ตามตำแหน่ง อายุราชการ และขนาดของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 351 คน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามค่าความเชื่อมั่น .98 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe's การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 อยู่ในระดับมากที่สุด

2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล ตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ขณะที่เมื่อจำแนกตามอายุราชการโดยรวม พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล ดังนี้ 1) ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ควรกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายที่ชัดเจน 2) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ควรส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถ และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และ 4) ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน

ควรสนับสนุนให้บุคลากรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

คำสำคัญ: บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรยุคดิจิทัล พัฒนาบุคลากร

Abstract

This research aimed to 1) study the role of school administrators in developing personnel in the digital age within the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5; 2) compare teachers' opinions on the role of school administrators in developing personnel in the digital age according to position, years of service, and school size; and 3) study guidelines for developing the role of school administrators in developing personnel in the digital age. The research employed a mixed-methods approach with a sample size of 351 individuals. The target group for qualitative interviews consisted of school administrators and teachers, selected using purposive sampling. The research instruments included a questionnaire with a reliability coefficient of .98 and structured interviews. Data were analyzed using descriptive statistics and hypothesis testing, including frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test, pairwise comparisons using Scheffe's method, and content analysis.

The research findings revealed that:

1) The role of school administrators in developing personnel in the digital age within the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5 was at the highest level.

2) A comparison of opinions regarding the role of school administrators in developing personnel in the digital age was made according to position and school size.

3) Guidelines for developing the role of school administrators in developing personnel in the digital age are as follows: 1) Regarding digital vision, a clear vision and policy should be established. 2) Regarding creating a learning culture in the digital age, a learning atmosphere and culture should be promoted. 3) Regarding digital citizenship, teachers should be encouraged to have knowledge, abilities, and skills in digital technology. 4) Regarding promoting the use of technology in teaching, personnel should be supported in using digital technology in various teaching methods to improve the quality of education for students.

Keywords: Roles of School Administrators, Digital-Era Personnel, Personnel Development

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลให้การศึกษาต้องปรับตัวเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน ในบริบท

ดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการใช้เทคโนโลยีและบริหารจัดการระบบสารสนเทศให้เกิดประสิทธิภาพ โดยเป็นกลไกสำคัญในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ครอบคลุมการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (กรณัญญ์ ตาแปง, 2563) นอกจากนี้ ผู้บริหารยังมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาบุคลากรและประสิทธิภาพขององค์กร (Karakose et al., 2024) บุคลากรทางการศึกษาถือเป็นทรัพยากรสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนานตนเอง รวมทั้งส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม และการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ และวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เพื่อให้สามารถบริหารจัดการองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ และสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างเหมาะสม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจและสามารถพัฒนานตนเองให้สอดคล้องกับบริบทของยุคดิจิทัล (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561)

จากการสำรวจเบื้องต้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ครูผู้สอนยังขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ (สพ.อุบลราชธานี เขต 5, 2567) สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาบุคลากรด้านดิจิทัลยังไม่บรรลุผลอย่างเต็มที่ โดยครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการบริหารจัดการสถานศึกษา ยังไม่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพ อีกทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการยกระดับสมรรถนะของผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและการทำงานในศตวรรษที่ 21

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่วิจัยศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลในภาพรวม ยังขาดการศึกษาเฉพาะเจาะจงในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูหรือการบริหารจัดการสถานศึกษาในภาพรวม ยังขาดการศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัลโดยตรง โดยเฉพาะในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ซึ่งมีสภาพแวดล้อมและบริบทการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น และยังขาดข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัลและความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

จากความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

การทบทวนวรรณกรรม

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย โดยทำหน้าที่ทั้งด้านการบริหารจัดการทรัพยากร การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การเป็นผู้นำทางวิชาการ และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (ทวี จรูญ, 2564)

จากแนวคิดดังกล่าว การบริหารจัดการองค์การทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมการวางแผน สั่งการ ควบคุม และกำกับการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและความยั่งยืน

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล

ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารการศึกษา โดยใช้ภาวะผู้นำดิจิทัลในการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรรวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดกลยุทธ์ และบริหารการเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาครู ผู้เรียน และสถานศึกษาให้มีคุณภาพและสามารถแข่งขันได้ในยุคดิจิทัล (ลัทธวรรณ วงษ์โพย, 2566)

จากแนวคิดดังกล่าว บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล หมายถึง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อกำหนดทิศทาง วางแผน บริหารจัดการ และพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร และการใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ความสำคัญของบุคลากรยุคดิจิทัล

บุคลากรยุคดิจิทัลมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้และการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน บุคลากรจำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะด้านดิจิทัล สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม ปลอดภัย และเกิดประโยชน์สูงสุด (เสกสิทธิ์ สนสมบัติ, 2565)

จากแนวคิดดังกล่าว บุคลากรยุคดิจิทัลมีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรและการจัดการศึกษาในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในทุกมิติของการดำเนินงาน เนื่องจากเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพขององค์กรให้สามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาบุคลากรครอบคลุม 4 ด้าน ดังนี้

1. บทบาทด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา โดยเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (ณัฐกฤตา กันทาใจ, 2565)

จากแนวคิดดังกล่าว บทบาทด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดและขับเคลื่อนทิศทางด้านดิจิทัลสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีความคิดสร้างสรรค์ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสม และเตรียมความพร้อมขององค์กรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

2. บทบาทด้านการสร้างวัฒนธรรมเรียนรู้ในยุคดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ร่วมกัน โดยบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในการดำเนินงานพร้อมทั้งสนับสนุน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) (วัฒนา ชันดี, 2565)

จากแนวคิดดังกล่าว บทบาทด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำเทคโนโลยี มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้

3. บทบาทด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาศักยภาพบุคลากร โดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาทักษะดิจิทัล และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (วชิรพงศ์ พูลเกษตร, 2565)

จากแนวคิดดังกล่าว บทบาทด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัล หมายถึง ความสามารถและพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล

4. บทบาทด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการสนับสนุนการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้โดยครอบคลุมการจัดหาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทักษะดิจิทัลของครู และการสร้างแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยี เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพครูให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล (จุรากรณ์ ลักษณะดี, 2565)

จากแนวคิดดังกล่าว บทบาทด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการสนับสนุนการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และยกระดับคุณภาพผู้เรียน พร้อมส่งเสริมทักษะดิจิทัลของครูอย่างต่อเนื่อง

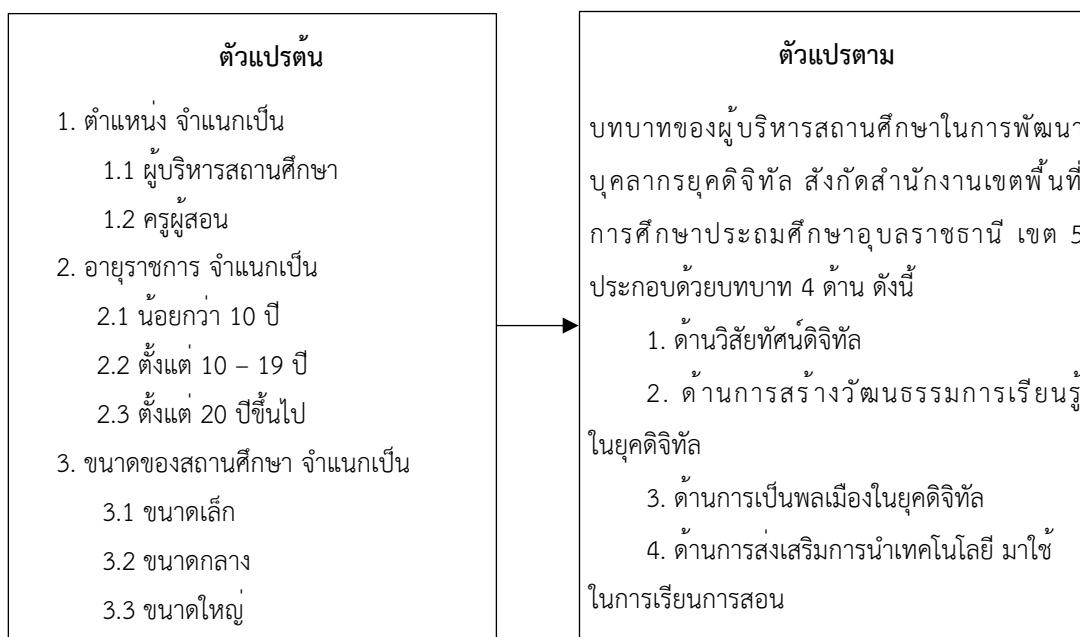
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมและพัฒนาครู ขณะที่ด้านการติดตามและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และเมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและอายุราชการพบว่ามีความแตกต่างกัน (วรขมล ปัญญาทิพย์, 2565) สอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศที่ชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนองค์กรทางการศึกษา โดยผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ และสมรรถนะในการบูรณาการเทคโนโลยีในการบริหาร อีกทั้งแนวโน้มการศึกษาด้านภาวะผู้นำดิจิทัลมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Karakose et al, 2024)

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการบูรณาการเทคโนโลยีในการบริหารและการจัดการเรียนรู้ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพขององค์กรและรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแสดงในภาพ



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 254 แห่ง รวมทั้งสิ้น 3,506 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5

ตัวอย่าง

ตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 จำนวน 351 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 26 คน และครูผู้สอนจำนวน 325 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามตำแหน่ง

กลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 8 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน และครูผู้สอน 4 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยใช้เวลาสัมภาษณ์คนละประมาณ 30–45 นาที จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลในรูปแบบการพรรณนา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ในด้านความตรงตามจุดประสงค์ นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .80 ขึ้นไป และนำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .98

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างในแต่ละด้านจะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Scheffé

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เป็นรายด้านและโดยรวมทุกด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เป็นรายด้านและโดยรวมทุกด้าน

ข้อที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
1	ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.56	.36	มากที่สุด
2	ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	4.57	.32	มากที่สุด
3	ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล	4.67	.32	มากที่สุด
4	ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน	4.63	.34	มากที่สุด
รวม		4.61	.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง

ด้าน	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล	ตำแหน่ง				t	p
		ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน			
		N = 26		N = 325			
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.		
1	ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.70	.29	4.55	.36	2.51	.01*
2	ด้านการสร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	4.67	.28	4.57	.32	1.59	.11
3	ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล	4.79	.25	4.66	.32	2.47	.01*
4	ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยี มาใช้ในการเรียนการสอน	4.74	.25	4.62	.34	2.32	.02*
รวม		4.73	.27	4.6	.36	1.82	.04*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามอายุราชการ ดังตารางที่ 3 ตารางที่ 4 และตารางที่ 5

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามอายุราชการ

ด้าน	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล	อายุราชการ			F	p
		น้อยกว่า 10 ปี	10 ปี ถึง 19 ปี	ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป		
		$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
1	ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.51	4.60	4.60	2.55	.07
2	ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	4.54	4.59	4.67	3.63	.02*
3	ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล	4.63	4.67	4.80	5.66	.00**

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามอายุราชการ

ด้าน	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล	อายุราชการ			F	p
		น้อยกว่า 10 ปี	10 ปี ถึง 19 ปี	ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป		
		$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
4	ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน	4.59	4.64	4.70	2.11	.12
รวม		4.57	4.63	4.69	3.49	.05

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัลและด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4 จำแนกตามอายุราชการ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล โดยวิธี Scheffé

รายการ	อายุราชการ			
	$\bar{X}$	น้อยกว่า 10 ปี	ตั้งแต่ 10 ปี ถึง 19 ปี	ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 10 ปี	4.54	-	.05	.13*
ตั้งแต่ 10 ปี ถึง 19 ปี	4.59		-	.08
ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป	4.67			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ที่มีอายุรายน้อยกว่า 10 ปี และผู้ที่มีอายุราชการตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีอายุราชการตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ผู้ที่มีอายุรายน้อยกว่า 10 ปี ส่วนผู้อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 จำแนกตามอายุราชการ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล โดยวิธี Scheffé

รายการ	อายุราชการ			
	$\bar{X}$	น้อยกว่า 10 ปี	ตั้งแต่ 10 ปี ถึง 19 ปี	ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 10 ปี	4.63	-	.04	.17**
ตั้งแต่ 10 ปี ถึง 19 ปี	4.67		-	.13
ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป	4.80			-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ที่มีอายุรายน้อยกว่า 10 ปี และผู้ที่มีอายุราชการตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้ที่มีอายุราชการตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ผู้ที่มีอายุรายน้อยกว่า 10 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ดังตารางที่ 6 ตารางที่ 7 และตารางที่ 8

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ด้าน	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล	ขนาดของสถานศึกษา			F	p
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่		
		$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
1	ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.40	4.63	4.72	19.46	.00*
2	ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	4.45	4.64	4.65	16.29	.00**
3	ด้านเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล	4.55	4.73	4.79	14.13	.00**
4	ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน	4.43	4.71	4.84	37.59	.00**
รวม		4.45	4.67	4.75	29.37	.00**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 6 พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายคู่พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 7 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล โดยวิธี Scheffé

รายการ	ขนาดของสถานศึกษา			
	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.40	4.63	4.72
ขนาดเล็ก	4.40	-	.23**	.32**
ขนาดกลาง	4.63		-	.07
ขนาดใหญ่	4.72			-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 7 พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายคู่พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขณะที่สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 8 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล โดยวิธี Scheffé

รายการ	ขนาดของสถานศึกษา			
	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.45	4.64	4.65
ขนาดเล็ก	4.45	-	.19*	.20**
ขนาดกลาง	4.64		-	.01
ขนาดใหญ่	4.65			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 8 พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายคู่พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขณะที่สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 9 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล โดยวิธี Scheffé

รายการ	ขนาดของสถานศึกษา			
	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ขนาดเล็ก	4.55	-	.18**	.24**
ขนาดกลาง	4.73		-	.06
ขนาดใหญ่	4.79			-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 9 พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายคู่พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขณะที่สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 10 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน โดยวิธี Scheffé

รายการ	ขนาดของสถานศึกษา			
	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ขนาดเล็ก	4.43	-	.28**	.41**
ขนาดกลาง	4.71		-	.13
ขนาดใหญ่	4.84			-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 10 พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ขณะที่สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปประเด็นสำคัญของการวิจัยได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล โดยรวมมีอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ตามลำดับ
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล จำแนกตามตำแหน่ง อายุราชการ และขนาดของสถานศึกษา
 - 2.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรในยุคดิจิทัล จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมมีความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล
 - 2.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรในยุคดิจิทัล จำแนกตามอายุราชการ โดยรวมพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 - 2.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรในยุคดิจิทัล จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive

Sampling) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัลได้ 4 ด้าน สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ชัดเจน ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัล

3.2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา

3.3 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถ และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งมีความตระหนักในการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

3.4 ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรมและความรับผิดชอบ และให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมดิจิทัล ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและการพัฒนาศักยภาพของครู เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัลอยู่ใน ระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในการกำหนดทิศทางและนโยบายด้านเทคโนโลยีอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ระบุว่าผู้นำในยุคดิจิทัลต้องมีวิสัยทัศน์เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงขององค์กร (Fullan, 2014) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมาก สะท้อนถึงบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Senge, 2006) ด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัลอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดพลเมืองดิจิทัล (Ribble, 2015) ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนบทบาทของผู้บริหารในการสนับสนุนทรัพยากร เทคโนโลยี และการพัฒนานวัตกรรม การเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล จำแนกตามตำแหน่ง อายุราชการ และขนาดของสถานศึกษา จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่แตกต่างกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ส่งผลต่อมุมมองต่อบทบาทของผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำทางการศึกษา

และบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่เน้นการวางแผน การดำเนินงาน การกำกับ และการประเมินผลในทุกด้านของการบริหารสถานศึกษา (สุรชาติ พันธ์วัฒนะ, 2564)

2.2 อายุราชการ ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีอายุราชการต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัลโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าบางด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสะท้อนให้เห็นว่าอายุราชการอาจส่งผลต่อการรับรู้ในบางมิติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารการศึกษาที่เน้นการประยุกต์ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารตามบริบทขององค์กร (ธีรวัฒน์ ชัดมะโน, 2563)

2.3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลดังกล่าวสะท้อนว่าความแตกต่างด้านทรัพยากร เทคโนโลยี และศักยภาพของบุคลากรในแต่ละขนาดสถานศึกษาส่งผลต่อการรับรู้บทบาทของผู้บริหาร ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารการศึกษาที่เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและการปรับตัวขององค์กรต่อบริบทที่แตกต่าง (ภัทรพร เยาวรัตน์, 2565)

3. แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายด้านดิจิทัลที่ชัดเจน ส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล มีการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครู ตลอดจนการสนับสนุนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง (สุกัญญา แซ่ม้อย, 2561)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาและการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ดังนี้

1.1 ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัลที่ชัดเจน สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการในยุคดิจิทัล

1.2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล โดยสนับสนุนการพัฒนาทักษะดิจิทัล การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างต่อเนื่อง

1.3 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูและบุคลากร โดยสร้างความตระหนักในการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง ปลอดภัย มีจริยธรรม และรับผิดชอบต่อสังคม

1.4 ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน โดยจัดหาและพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ และระบบเทคโนโลยีที่เหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล เช่น ภาวะผู้นำดิจิทัล วัฒนธรรมองค์กร หรือการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการศึกษารณีศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรในยุคดิจิทัล

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ที่สุดทางคุณค่าวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- กรณีฐ์ ตาแปง. (2563). บทบาทภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารยุคดิจิทัลในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ฮ่องสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3. [การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา].
- ณัฐกฤตา กันทาใจ. (2565). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2. [การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา].
- ทวี จรุง. (2564). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน. วารสารการบริหารการศึกษา, 12(3), 45-60.
- ธีรวัฒน์ ชัดมะโน. (2563). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. [วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- ภัทรพร เยารัตน. (2565). การศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิษฐ์เขต 1. [การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร].
- รุจากรณ์ ลักษณะดี. (2565). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. [การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย เกริก].
- ลัทธวรรณ วงษ์โพย. (2566). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาภาพลันธุ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย].
- วชิรพงศ์ พูลเกสร. (2565). แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุดรดิษฐ์. [การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย นเรศวร].

- วรรณมล ปัญญาทิพย์. (2565). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่. [การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา].
- วัฒนา ขันดี. (2565). จริยธรรมในยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารวิจัยการศึกษา*, 8(3), 55-70.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธาทิพย์ พันธุ์พัฒน. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาป्राจีนบุรี นครนายก. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี].
- เสกสิทธิ์ สนสมบัติ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบทบาทครูยุคดิจิทัลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม].
- Fullan, M. (2014). *Leading in a Culture of Change: Personal Action Guide and Workbook*. Jossey-Bass.
- Karakose, T., Polat, H., Tülübaş, T., & Demirkol, M. (2024). A review of the conceptual structure and evolution of digital leadership research in education. *Education Sciences*, 14(11), 1166. <https://doi.org/10.3390/educsci14111166>
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Ribble, M. (2015). *Digital Citizenship in School: Nine Elements All Student Should Know*. International Society for Technology in Education.
- Senge, P. M. (2006). *The Fifth Discipline Field Book: Strategies and Tools for Building a Learning Organization*. Doubleday.